

Justis- og beredskapsdepartementet
Deres ref.: 20/796 EP SCH/bj

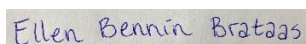
Oslo, 5. juni 2020
Vår ref.: HOG

Høringsuttalelse fra Jussbuss til rapporten *Gjennomgåelse av nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven*

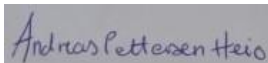
Vi viser til høringsbrev av 27. januar 2020. Vedlagt følger høringsuttalelse fra Jussbuss.

Dersom dere har spørsmål til høringsuttalelsen kan dere ta kontakt på e-post hog@jussbuss.no, eller på telefon til sentralbord 22 84 29 00. Vi er tilgjengelig alle hverdager mellom kl. 10.00 og 15.00.

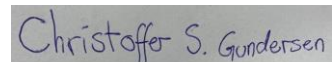
Med vennlig hilsen, for Jussbuss v/ Husleie- og gjeldsgruppen

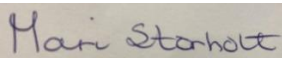
Ellen B. Brataas

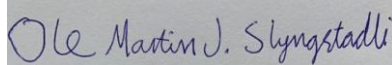
Andreas P. Heio

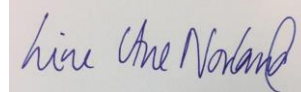
Christoffer S. Gundersen

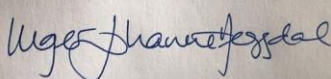
Mari Storholt

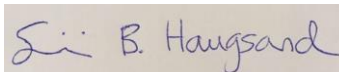
Ole Martin J. Slyngstadli

Line Utne Norland

Inger Johanne Heggdal

Siri Brækhus Haugsand

Petter Dines Olsen

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et gratis rettshjelptiltak tilknyttet Universitetet i Oslo. Tiltaket drives av jusstudenter, og er i stor grad basert på frivillighet. Mange av våre klienter har gjeldsproblemer, og våre bemerkninger til forslaget er basert på erfaringene vi har gjort oss gjennom bistand til våre klienter, samt vårt møte med inkassovirksomheter.

2. Overordnede synspunkter

Jussbuss er positive til at regjeringen har satt i gang arbeidet med ny inkassolov, og at det nå er utarbeidet et lovforslag. Vi opplever at det er bred enighet mellom aktørene i bransjen, inkludert inkassoselskapene, om at det er behov for en ny lov som imøtegår de økonomiske og samfunnsmessige endringene som har skjedd siden gjeldende lov trådte i kraft.

Et av hovedproblemene med dagens lovgivning er at den ikke er tilpasset dagens inndrivelsesprosess. Inkassobransjens struktur og sammensetning har forandret seg, og både antallet inkassoselskap og inkassosaker har økt kraftig de siste årene.¹ Den alminnelige skyldner er i dag en annen enn for 20 år siden; gjeldsproblemene er ofte sammensatte, og markedet for kortsiktig kreditt har økt kraftig, slik at skyldnere ofte har forpliktelser til flere ulike kreditorer. Overgangen til bruk av BankID og elektronisk signering ved opptak av lån- og kreditt har videre ført til at flere opplever å bli svindlet, og av den grunn har mange løpende inkassosaker. En ny lov må på en bedre måte adressere de nye samfunnsmessige utfordringene.

Jussbuss' klare standpunkt er at det er behov for et tydelig og forutberegnelig regelverk for inkassovirksomhet. Inkassonæringen har over lengre tid hatt for stort handlingsrom i sin inndrivelsesprosess. Dette har gått sterkt utover skyldnere, særlig skyldnerne med de mest alvorlige gjeldsproblemene. Dagens lovgivning legger opp til at små krav blir uforholdsmessige store gjennom høye salærer og gebyrer, og at store krav av samme grunn vokser seg enda større. Vi erfarer at skyldnere som har betalingsvilje, men ikke betalingsevne, ikke blir hørt i inndrivelsesprosessen, og at gjeldsproblemene blir stadig mer alvorlige.

Jussbuss mener lovforslaget og tilhørende rapport i stor grad ser og imøtegår utfordringer dagens inkassovirksomhet står overfor. Det er av stor betydning for den enkelte skyldner og samfunnsøkonomien for øvrig at det kommer en ny lov på området, og vi mener dette lovforslaget overordnet er godt egnet. Vi er likevel av den oppfatning at lov og forskrift på flere områder kunne gått mye lenger i favør av skyldneren, for å gi en bedre balanse mellom de ulike hensynene som må veies opp mot hverandre.

¹ <https://www.aftenposten.no/okonomi/i/8wap8r/antall-inkassosaker-er-naer-doblet-i-loepet-av-aatte-aar>

3. Merknader til lovforslaget

Til forslaget § 15

§ 15 første ledd

Vi er positive til flertallets forslag, og mener en profesjonalisering av inkassovirksomheten kan være til fordel for våre klienter.

Utvalget har delt seg i spørsmålet om kun inkassoselskap, eller også fordringshaver, skal kunne sende ut inkassovarsel. Jussbuss har erfart at inkassovarsler fra fordringshaver oftere lider av mangler, slik flertallet påpeker.

Vi ser likevel noen utfordringer med denne løsningen; det er ofte lettere for skyldner å forhandle om kravet når det fortsatt er hos fordringshaver, enn etter det er oversendt til inkasso. Skyldner må sikres muligheten til å kunne forhandle om kravet selv om det er oversendt til inkasso, for ikke å stilles dårligere enn i dag. Inkassator må ha bedre kunnskap om kravet og dets grunnlag, slik at forhandlingsmuligheten er reell. Det er vanskelig for skyldner å ta stilling til kravets rettmessighet når inkassator ikke har kjennskap til kravets opprinnelse eller den eventuelle avtalen som ligger til grunn.

Flertallets løsning kan imidlertid virke prosessfremmende. Erfaringsmessig oppnås det lettere enighet dersom saken løses på lavest mulig nivå, før andre aktører er involvert. Hvis inkassoselskaper skal involveres på et tidligere stadium, frykter vi at det kan påvirke skyldners betalingsvilje. Dette fordi våre klienter opplever at saken har gått langt dersom de får et inkassovarsel, og saken oppleves mer alvorlig. Skyldner kan ha større lojalitet overfor fordringshaver enn overfor et inkassoselskap, og en lavterskelprosess kan påvirke betalingsviljen i positiv retning.

§ 15 annet ledd

Vi stiller oss positive til forslaget § 15 annet ledd, som angir konkrete krav til innholdet i et inkassovarsel.

Mange kjenner ikke til at det kan påløpe store kostnader i inkassoprosessen, en synliggjøring av de potensielle kostnadene vil kunne føre til at flere betaler på et tidligere tidspunkt for å unngå at kravet øker. Slik arbeidsgruppen påpeker vil det også kunne bli lettere for skyldnere å ta stilling til kravets rettmessighet dersom de har mer informasjon om hva kravet gjelder.

En slik varsling om mulige kostnader vil kunne virke truende på skyldnere, særlig dem med mest alvorlige gjeldsproblemer. Vi mener likevel det er overveiende positivt for skyldnere å ha kjennskap til og oversikt over kostnader som kan påløpe. På den måten vil skyldner være

godt informert gjennom hele prosessen, og potensielt ha større vilje til å gjøre opp kravet tidlig.

Til forslaget § 16

§ 16 første ledd

Dagens plikt til å vurdere kravets rettmessighet er i mange tilfeller uten realitet. Jussbuss støtter derfor forslaget om å ta plikten ut av bestemmelsen. Vi opplever svært sjelden at inkassoselskapet selv har gjort en vurdering av kravet før vi tar kontakt for å bestride et krav på vegne av en klient. Se ellers våre merknader til § 23.

§ 16 annet ledd

Jussbuss er svært positive til at det stilles krav til innholdet i betalingsoppfordringer, og viser til våre merknader til § 15 annet ledd.

Hva gjelder § 16 annet ledd bokstav g har utvalget diskutert hvorvidt det også bør opplyses om kostnader ved eventuell rettslig inndrivelse. Jussbuss' klienter etterspør ofte klar og tydelig kommunikasjon fra fordringshaver og inkassoselskap. Mange klienter har få forkunnskaper om inkassobransjen og prosessen rundt rettslig inndrivelse, og mange har også svake norskkunnskaper. Det vil for mange virke forvirrende dersom det av betalingsoppfordringen fremgår flere ulike beløp, og vi støtter derfor forslaget om at det kun opplyses om kostnader ved videre utenrettslig inndrivelse.

Vi stiller oss svært positive til § 16 annet ledd bokstav h. Mange av våre klienter har høy terskel for å kontakte inkassoselskapet selv, og vår erfaring er at få kjenner til at det er mulig å fremme innsigelser, klage på inndrivelsen og muligheter til å kommunisere betalingsvanskeligheter. Opplysninger om disse mulighetene vil bidra til å styrke skyldneres rettssikkerhet.

Til forslaget § 17

Vi viser til merknadene til §§ 15 og 16, og stiller oss positive til at det også i varsel om rettslig inndrivelse skal opplyses om eventuelle kostnader som kan påløpe, og hva slags inndrivelse som vil bli iverksatt.

Til forslaget § 18

Jussbuss er positive til at den ulovfestede regelen om sammenslåing av krav nå er foreslått lovfestet, og sikrer en enhetlig praksis blant inkassoselskapene.

Utvalget er delt hva gjelder spørsmålet om kun krav som springer ut av samme rettsforhold skal slås sammen, eller om sammenslåingen skal gjelde alle krav mellom samme skyldner og fordringshaver. Jussbuss støtter flertallets forslag, og mener alle krav mellom samme parter skal slås sammen.

Sammenslåing av krav vil være av stor økonomisk betydning for skyldnere som har flere krav mot seg, spesielt der det dreier seg om abonnementsordninger og andre løpende ytelser. Mange av våre klienter har inkassosaker der små krav er blitt svært store grunnet påløpte gebyrer og salærer, og en reduksjon av disse vil kunne bidra til å gjøre det lettere for skyldneren å innfri sine forpliktelser.

Sammenslåing av krav vil lettere gi skyldner oversikt over sin betalingsforpliktelse, og problematikken med manglende betaling grunnet manglende oversikt reduseres. Vår erfaring er at klientene gjerne ønsker å innfri sine forpliktelser, men at de mangler oversikt, og at dette er en vesentlig grunn til at betaling uteblir. Sammenslåing av krav vil bøte på dette og bidra til at skyldnere gis et sterkere incentiv til å betale, fordi det dreier seg om ett større krav i stedet for flere små.

Vi er enige i unntakene i bestemmelsens tredje og fjerde ledd. Sammenslåing av krav som nevnt i tredje ledd vil være lite hensiktsmessig, og skyldner må selvsagt selv få avgjøre at han ikke ønsker kravene slått sammen.

Mindretallets innvending er at en plikt til sammenslåing av alle krav mellom samme skyldner og fordringshaver vil medføre praktiske utfordringer for inkassoselskapene. Jussbuss mener at inkassonæringen selv må sørge for at de har de systemer som kreves for å oppfylle lovens krav. Mangel på oppgraderte og oppdaterte systemer kan ikke gå utover skyldneren.

Til forslaget § 19

§ 19 første ledd

Vi er positive til at det er foreslått å stanse utenrettslig pågang i inntil fire måneder mens gjeldsforhandlinger pågår.

Plikten bør imidlertid inntre automatisk når det er åpnet gjeldsforhandlinger, ikke først dersom skyldner selv ber om å stanse utenrettslig pågang. Få skyldnere kjenner til muligheten for å forhandle på krav og be om berostillelse, og også de som ikke kjenner sine rettigheter skal få dem ivaretatt. Forslaget som det er i dag vil kunne slå skjevt ut i tilfeller hvor gjeldsforhandlinger åpnes, og utenrettslig pågang fortsettes utelukkende fordi skyldner ikke har bedt om at dette stanses – gjerne fordi vedkommende ikke vet at dette er noe skyldneren selv må be om.

I svindelsaker erfarer vi at kravene som svindler har tatt opp i offerets navn blir rettet mot svindelofferet. Når svindelofferet ikke har økonomisk evne til å betale kravene og bankene av ulike årsaker ikke retter kravene mot svindleren blir kravene sendt til inkassoinndrivelse, til tross for at svindelofferet bestrider sitt ansvar. Når prosessen med å få klarlagt svindelofferets betalingsansvar er omfattende og tidkrevende øker kravene betraktelig som følge av inkassokostnadene. I slike saker vil det være viktig for svindelofferet at inkassoprosessen stanses når tvisten verserer for å forhindre unødvendige kostnader.

§ 19 annet ledd

Jussbuss er svært positive til at inkassator som hovedregel skal være pliktig å godta skyldners forslag til utenrettslig gjeldsordning.

Mange skyldnere har betalingsvilje, men ikke evne til å betale på inkassators premisser. Skyldner kan ha så store økonomiske utfordringer at det er nødvendig å se på andre muligheter for å bli gjeldfri enn nedbetaling av det fulle kravet. En plikt til å godta forslag til utenrettslig gjeldsordning vil bidra til at flere innfrir sine forpliktelser, og at fordringshaver i alle fall delvis får dekket sitt krav.

Det er positivt at det foreslås en tidsfrist på fire uker til å gi endelig svar på skyldners forslag til utenrettslig gjeldsordning. Utenrettslig gjeldsordning blir et langt mer tidseffektivt alternativ enn gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, noe som kan styrke både skyldners og fordringshavers/inkassoselskapets incentiv til å få i stand en gjeldsordning på egenhånd. Dette vil også være ressursbesparende for namsmyndighetene.

Inkassator bør også pålegges en plikt til å forhandle med skyldner utover plikten til å godta forslag til utenrettslig gjeldsordning. Flere saker kan dermed løses på et tidligere tidspunkt, og det vil bli lettere for mindre ressurssterke skyldnere å forhandle fremfor å skulle legge frem et ferdig forslag til gjeldsordning. En forhandlingsplikt vil bedre skyldneres rettsstilling.

Til forslaget § 21

§ 21 første og annet ledd

Jussbuss er svært positive til at det oppstilles konkrete plikter for inkassoselskapet med sikte på å begrense unødvendig rettslig pågang.

Til tross for at forretning er avholdt med intet til utlegg mottar mange skyldnere stadig nye utleggsbegjæringer. Skyldnere ilegges dermed unødvendige kostnader i form av gebyrer og salærer, og det legger unødvendig beslag på ressurser hos namsmyndighetene.

En plikt til å undersøke Løsøreregisteret vil effektivt kunne forhindre unødvendig rettslig pågang. Videre vil et gjeldsbrev, på samme måte som en begjæring om tvangfullbyrdelse,

forhindre foreldelse av kravet. I de tilfellene skyldner har betalingsvilje, men ikke evne, vil gjeldsbrev være et godt alternativ for fordringshaver til å få sikkerhet for kravet sitt.

§ 21 tredje ledd

Jussbuss støtter flertallets forslag om forbud mot «no cure, no pay»-avtaler.

Utvalget er delt når det gjelder spørsmålet om fremmedinkassoforetak kan dekke kostnader for fordringshaver, såkalt «no cure, no pay». Et forbud mot slike avtaler vil medføre at fordringshaver har større risiko ved rettslig inndrivelse. Det kan ytterligere bidra til å begrense unødig rettslig pågang.

Til forslaget § 22

§ 22 fjerde ledd

Jussbuss er svært positive til utvalgets forslag om at delbetalinger først skal dekke hovedstolen, og mener dette er et særlig viktig punkt å lovfeste. Slik øker ikke kravet på grunn av stadig økende rentekostnader. Det vil igjen kunne øke skyldners betalingsevne slik at fordringshaver får dekket sitt krav, samt effektivisere inndrivelsesprosessen. Prinsippet om at delbetalinger først skal dekke eldste gjeldspost har godt rotfeste i pengekravretten, og bør også gjelde for inkassovirksomheter.

Der fordringshavere og inkassoforetak har avtalt at delbetalinger først skal dekke renter og inkassokostnader, er den avtalte renten høyere enn forsinkelsesrenten. Dette medfører at skyldner må betale mer enn nødvendig, og nedbetalingen av gjelden blir enda vanskeligere.

Til forslaget § 23

Jussbuss er positive til at utvalget foreslår å lovfeste regler for å forhindre at urettmessige krav inndrives.

Lovfesting av dagens praksis vil føre til bedre forutberegnelighet for skyldner. En slik lovfesting må likevel ikke føre til at inkassator ikke foretar selvstendige vurderinger av kravets rettmessighet, og ukritisk inndriver krav under henvisning til at rutinene er fulgt. Jussbuss opplever at det er varierende hvor god kunnskap inkassoselskapene har om kravene de inndriver. Vi erfarer at våre klienter tidligere har kommet med innsigelser mot krav til fordringshaver, men at denne informasjonen ikke er blitt videreformidlet til inkassator. Det bør derfor oppstilles en tydeligere plikt for inkassator til å innhente informasjon om fordringen før inkassoprosessen iverksettes. Man vil da kunne forhindre at det sendes unødige betalingsoppfordringer og krav, og heller stimulere til at inkassator på et tidligere tidspunkt oppretter dialog med skyldner.

Vi erfarer at bestridte krav blir drevet inn av inkassoselskapene selv om prosessen med å klarlegge kravets rettmessighet er i gang. I disse prosessene opplever vi at banker er vanskelig å nå frem til samtidig som de bruker lang tid på å begrunne kravets rettmessighet. En lovfesting av at innsigelse om kravets rettmessighet medfører at inndrivningen skal stanses vil forhindre at skyldner betaler unødvendige kostnader. Det kan også fungere som et insentiv for fordringshaver, spesielt bankene, til å klarlegge kravets rettmessighet. Slik at skyldners rettsstilling blir raskere avklart.

Etter lovforslaget skal innsigelser besvares «innen rimelig tid». Gjennom vår saksbehandling erfarer vi at det tar svært lang tid, ofte flere måneder, før skriftlige innsigelser besvares. Standarden «innen rimelig tid» bør knyttes opp til en tidsfrist, for eksempel fire uker, jf. §§ 19 og 24.

Videre har vi erfart at Forlikrådet, som ofte ikke har juridisk kompetanse, er lite egnet til å vurdere den juridiske rettmessigheten av et krav. Vi vil derfor uttrykke bekymring for at slike kompliserte spørsmål skal løses av Forlikrådet, og ikke for eksempel Finansklagenemnda.

Til forslaget § 32

Jussbuss er positive til at kravet om «god inkassoskikk» i større grad presiseres gjennom lov.

Som rettshjelptiltak opplever vi at dagens lovgivning tillater inkassator å operere i en gråsone der skyldner vanskelig kan ta til motmæle dersom kravet til god inkassoskikk er brutt. At standarden blir presisert gjennom lov og forskrift er viktig, slik at skyldnere gis forutsigbarhet for sin rettsstilling. Særlig er det positivt med presisering av at brudd på bestemmelser i eller i medhold av loven vil være i strid med god inkassoskikk.

Skal plikten til «god inkassoskikk» innebære en realitet, er det helt sentralt at det finnes gode sanksjonsmuligheter overfor inkassator, samt muligheter for skyldner til å komme med innsigelser overfor inkassator. Jussbuss er positive til at tilsynsmyndighetene vil ha hjemmel til blant annet å kreve utlevert opplysninger, ilegge gebyrer og tilbakekalle bevilling i tilfellene inkassovirksomheten bryter sine plikter, jf. forslaget kapittel 7. Det er sentralt å få på plass tydelige regler for opplysningsplikt og rapportering overfor tilsynsmyndighetene.

Terskelen for når «god inkassoskikk» anses brutt bør imidlertid ikke legges for høyt. Sanksjonene for de ulike pliktbruddene kan tilpasses pliktbruddets grovhet, med forholdsmessighet mellom pliktbrudd og sanksjon. Gjennom en slik ordning må inkassator skjerpe sin virksomhet, og skyldner vil enklere selv kunne påberope feil ved inndrivelsen. Dette er også logisk i en «fra det mer til det mindre»-betragtning, som burde gjøre seg gjeldende i disse sakene.

For at forslaget skal ha en realitet må tilsynsmyndighetene være aktive, og ha tilstrekkelige ressurser til å foreta stedlig tilsyn og nærmere oppfølging av og hos inkassoselskapene. Dette faller noe utenfor selve lovforslaget. Vi mener likevel styrking av tilsynsmyndighetene må sees i sammenheng med forslaget til ny inkassolov.

§ 32 tredje ledd

Jussbuss er positive til lovforslagets tredje ledd, hvor det åpnes for at kravet til god inkassoskikk kan forskriftsfestes.

Departementet bør foreta fortløpende vurderinger om det er behov for å spesifisere inkassators plikter ytterligere sett i lys av ny lov, ny praksis eller ny teknologi på området.

Til forslagens § 35

I forslagens § 35 foreslås det å lovfeste plikter for inkassator i kommunikasjon med skyldnere. Vi stiller oss positive til forslaget.

Jussbuss erfarer at mange inkassosaker kunne blitt løst på et tidligere stadium dersom dialogen og informasjonsutvekslingen med skyldner hadde vært bedre.

§ 35 første ledd

I forslagens § 35 første ledd annet punktum følger det at henvendelser fra skyldneren skal besvares innen «rimelig tid», av hensyn til spørsmålets art og skyldners behov for svar. Formuleringen «rimelig tid» er en konkret og skjønnsmessig vurdering, og åpner for ulikeartet praksis fra inkassoselskap til inkassoselskap, og gir skyldner dårlig grunnlag for å påberope seg fristoversittelse.

Vi erfarer at korrespondanse med inkassoselskapene ofte er treg, og at det er vanskelig å komme i kontakt med saksbehandlere som kan gi etterspurt informasjon. Henvendelser må ofte purres gjentatte ganger, og det oppleves ofte usikkert om inkassoselskapet i det hele tatt har mottatt skyldners henvendelse. Det bør i alle tilfeller være et minimumskrav om at skyldner skal bli informert om at henvendelsen er mottatt og vil bli besvart så raskt som mulig.

Tidsperspektivet kan ofte være av stor økonomisk og annen betydning for skylder. Jussbuss foreslår derfor endring av ordlyden til «snarest mulig». Dette vil gi inkassoselskapene en tydeligere plikt til å besvare skyldners henvendelser på et tidligere stadium.

I forslagens første ledd følger det at kommunikasjonen skal være forståelig og i rimelig utstrekning tilpasset skyldneren. Vi mener dette er et viktig punkt, som inkassobransjen i større grad må etterleve. I en digital verden er det lett at mye av dialogen går over på nye

plattformer og erstatter muntlig kommunikasjon med skyldner. Det er sentralt at man ser hen til skyldners behov i valg av kommunikasjonsmiddel, da dette vil kunne medføre at inkassosaker løses på et tidligere tidspunkt. At inkassator eksempelvis velger digitale løsninger ved henvendelser inn til inkassoselskapet, eller muntlig korrespondanse ved henvendelser til skyldner, vil kunne være et godt middel. Det må likevel i tilfelle muntlig korrespondanse eksistere betryggende måter å dokumentere kontakten, herunder hvilke eventuelle punkter det er oppnådd enighet om.

§ 35 andre og tredje ledd

I bestemmelsens andre og tredje ledd foreslås det flere plikter for inkassoselskapene i dialog med skyldner, herunder at det på skyldners forespørsel skal gis ut generell informasjon. Vi mener en slik plikt er viktig, da vi i mange tilfeller erfarer at våre klienter ikke alltid får klare svar på etterspurt informasjon i dialog med inkassoselskapene. Hvis det skal bli noen realitet i disse pliktene, fordrer det at inkassoselskapene har en god førstelinjetjeneste, og at skyldner blir gitt tydelig informasjon om hvor de skal ta kontakt for å få nødvendig informasjon.

Inkassoselskapene må videre kunne gi ut grunnlaget for betalingsforpliktelsen overfor skyldner. Jussbuss opplever til stadighet klienter som tar kontakt med oss på bakgrunn av at de har mottatt inkassokrav de ikke kjenner grunnlaget for. I kontakt med inkassoselskapet blir de henvist til fordringshaver som igjen sender dem tilbake til inkassator. Ved inndrivelse av krav må inkassator både kjenne til, og ved etterspørsel kunne forelegge skyldneren, avtalegrunnlaget for betalingsforpliktelsen. I det minste må inkassator kunne henvise skyldner direkte til en representant for fordringshaver som kan gi ut disse opplysningene. Skal skyldner kunne komme med innsigelser til kravet er en slik plikt av vesentlig betydning. Dette særlig da skyldner etter forslaget § 37 annet ledd vil kunne måtte betale gebyret før innsigelse mot kravet ble fremsatt i tilfelle dette «burde» vært fremsatt tidligere.

Til forslaget § 37

§ 37 første ledd

Jussbuss er positive til at utvalget har foreslått reduksjon av gebyrer og salærer, herunder å senke inkassosatsen. At det gjennom forskrift settes standardiserte satser fremstår fornuftig.

Dagens salær- og gebyrmodell legger opp til at inkassator får en høy margin som ikke gjenspeiler reelle kostnader i dagens automatiserte inndrivelsesprosess. En nedjustering av satsene vil forhindre at inkassator krever gebyrer og salærer flere ganger større enn kravets hovedstol. Vi er likevel av den oppfatning at satsene kan reduseres ytterligere sammenlignet med utvalgets forslag, da inkassoselskapene fortsatt med god margin vil kunne drive med de foreslåtte satsene. Se våre merknader til forskriftsbestemmelsene.

Lovforslagets § 37 viderefører gjeldende rett, at skyldner som skal dekke kostnader til utenrettslig inndrivning. Følgelig er skyldner alene ansvarlig for inkassators inntjening ved inndrivelse av kravene. Fordringshaver vil ved å sende kravet til inkasso ikke ha noen utgifter. Jussbuss mener at fordringshaver burde dekke deler av gebyrene ved inndrivelse av krav. Det er fordringshaver og inkassator som har et kontraktsforhold, og det er av den grunn rimelig at også fordringshaver i større grad er med på å betale inkassator i sin virksomhet. Vi foreslår at fordringshaver dekker 35 % av utgiftene. Dette fremstår som en mer rimelig fordeling mellom partene.

Når fordringshaver er med på å dekke inkassoselskapets utgifter gis en oppfordring til å velge det inkassoselskap som har de laveste gebyrene og salærene. Dette vil igjen føre til at inkassoselskapene selv konkurrerer om å ha lave gebyrer og salærer, en løsning til stor gunst for skyldner, som da vil betale mindre.

Dette kan også føre til en mer effektiv inndrivelsesprosess. I Sverige foretas det en kostnadsfordeling mellom fordringshaver og skyldner. SIFO-rapporten "Inkasso i Norden", en rapport fra Statens Institutt for forbruksforskning, konkluderer med at inndrivelsen ikke er mer effektiv i Norge enn i Sverige.² Tallene som er brukt i rapporten indikerer at inkassobransjen i Norge i noen grad sender færre saker til rettslig innfordring enn bransjen i Sverige, men at det er usikkert hvilken av bransjene som har høyest løsningsgrad. Empirien viser dermed at det ikke er målbare ulemper at fordringshaver dekker deler av kostnadene i inkassoprosessen, mens det er klare fordeler for både skyldner og fordringshaver.

§ 37 annet ledd

Jussbuss stiller seg positive til at skyldner ikke skal dekke kostnader til utenrettslig inndrivelse i tilfeller hvor reglene i kapittel 3, § 32, § 33 eller forskrift med hjemmel i § 32 er brutt.

Hva gjelder unntaket i § 37 andre ledd tredje punktum, hvor kostnader før en innsigelse blir fremsatt av skyldner kan dekkes dersom skyldner «burde fremsatt innsigelsen tidligere», bør det ikke legges en for høy terskel til grunn. Som følge av et lite tilgjengelig regelverk kan det være krevende for skyldner å innhente nok informasjon og kunnskap til å kunne fremsette en innsigelse mot et krav. Jussbuss mener ordlyden «måtte fremsatt innsigelse tidligere» bedre ivaretar skyldners rettsstilling, da det oppstilles en høyere terskel for at skyldner må betale krav som inndrives etter brudd på regelverket.

² http://www.hioa.no/extension/hioa/design/hioa/images/sifo/files/file71502_oppdagsrapport_2007_-_6_inkasso_i_norden_-_web.pdf

4. Merknader til forskriftsforslaget

Til forslaget § 5

Det er positivt at det foreslås en reduksjon av gebyrene for purringer og inkassovarsler. Jussbuss er likevel av den oppfatning at gebyrene kan reduseres ytterligere til 0,25 inkassosats. Som utvalget påpeker er prosessene automatisert og kostnadene for inkassator er som følge av dette vesentlig redusert. Inkassator bør ikke ha gevinst på utsendelse av purringer og inkassovarsler.

Til dissensen i utvalgets forslag viser vi til vårt innspill under lovforslagets § 15.

Til forslaget § 6

Også under § 6 mener vi forskriften kan gå lenger i å redusere gebyrene. Erfaring viser at inkassoselskapene med god margin kan kutte kostnader i sin inndrivelsesprosess og fortsatt ha god inntjening. Det vises blant annet til inkassoselskapet Fair, som sammenliknet med bransjen for øvrig har kuttet sine utgifter med om lag 50 % gjennom strukturelle administrative endringer, dialog med skyldner og en digital løsning bedre tilpasset skyldner.

Særlig viktig er det å kutte gebyrer og salærer på krav under kr. 500. Jussbuss foreslår at gebyret for slike krav halveres fra det opprinnelige forslaget, slik at det for disse kan kreves 0,5 inkassosats. Videre foreslår vi at det for krav t.o.m. kr. 1.000 kan kreves 1 ganger inkassosatsen, og at det for krav t.o.m. kr. 2.500 kan kreves 1,5 ganger inkassosatsen.

Hva gjelder større krav ser vi behovet for å kreve noe høyere gebyrer, da slike krav medfører mer arbeid. Vi er likevel av den oppfatning at det også her kan kuttes slik at gebyrene i større grad samsvarer med den faktiske ressursbruken. Vi foreslår derfor at gebyrene for alle krav over kr. 10.000 reduseres med 25% fra det utvalget har foreslått.

Til forslaget § 9

Jussbuss mener gebyret for avtaleinngåelse om betalingsutsettelse og betaling i avdrag bør settes til maksimalt 1 ganger inkassosatsen. Skyldner bør ikke betale mer enn nødvendig i tilfeller hvor det vises betalingsvilje. Det vil også være i fordringshaver og inkassators interesse at slike avtaler inngås hvor skyldner viser betalingsvilje, men på tidspunktet ikke har betalingsevne.

Til forslaget § 10

Kostnader til utarbeidelse av gjeldsbrev eller annen skriftlig erklæring bør settes til 1 ganger inkassosatsen. Gjeldsbrev er et mer eller mindre standardisert dokument som krever liten individuell tilpasning. Det kan ikke antas å ta mer tid å utarbeide et alminnelig gjeldsbrev enn en betalingsoppfordring. Kostnader for arbeid med gjeldsbrev bør derfor settes tilsvarende.

Til forslaget § 12

Inkassator bør ikke kunne ta gebyr for tilbakebetaling av overskytende beløp skyldner har innbetalt til inkassoselskapet. Det innbetalte er skyldners egne midler, og det er urimelig at inkassator skal tjene på å tilbakeføre dette. Arbeid tilknyttet dette vil ikke ta mye tid, og inkassators inntjening bør knytte seg alene til inndrivelse av pengekravene. Denne typen merarbeid må antas å være dekket gjennom de allerede fastsatte gebyrene på inkassovarsler og betalingsoppfordringer.